

De spuitschade in augustus

Dick Vunderink

Zaterdag 27 juli jl. meldde de kranten de eerste spuitschade in Eibergen en daarna is het in een grote golf verder gegaan. Op dit moment zijn naar schatting de vliegbijen van minstens 750 volken getroffen. Vrij snel wees het onderzoek van de Ambrosiushoeve naar de oorzaak van vergifigde honingdauw door bespuiting tegen bladluizen. En de Algemene Inspectie Dienst (AID) heeft vervolgens als oorzaak onomstotelijk kunnen vaststellen bespuiting met dimethoat op graan en aardappelen. En zo zijn we opnieuw met de

veilig stellen. Daarvoor zijn gewasbeschermingsmiddelen beschikbaar gesteld en als zij de voorgeschreven procedures in acht hebben genomen, zijn zij niet in overtreding. Je mag wèl vraagtekens zetten achter het verantwoordelijkheidsgevoel van hen die ten tweede male met de gifkar op stap gaan, zeker na de oproep van de Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO). Voor mij lijkt de werkelijke schuldige de instantie die dit soort middelen goedkeurt en waarschijnlijk de route van blootstelling te beperkt heeft onderzocht of die heeft aanvaard.

Wij zijn begaan met de ellende die de getroffen imkers hebben ondervonden. Verhalen over de doodstrijd van de bijen en over het opruimen van de stinkende hoop dode bijen en het schoonmaken van de kasten, beelden dat treffend uit. Het is goed als wij ons meelevens hier uitdrukken en u moet dat opnieuw doen als u hen ontmoet.

Nu is meelevens noodzakelijk, maar daarbij mag het niet blijven. We moeten ook wat doen. En dat moest voor een deel snel gebeuren.

Persbericht van de VBBN

Op 15 augustus jl. heeft de VBBN een persbericht gestuurd aan de omroepen, de dagbladen en een aantal regionale bladen. Het doel daarvan was tweeledig. Ten eerste om de aandacht die de pers aan de ramp had gegeven, levend te houden en de publieke en politieke opinie te beïnvloeden. Ten tweede om meer begrip te kweken voor het belang van de bijenhouders. Het zou een misser zijn geweest deze kans niet te benutten. Het heeft diverse interviews opgeleverd van mij en van diverse anderen en 'Nova' gaf een goede reportage op 21 augustus. Dit alles moet bewerken dat deze ramp niet met de dode bijen onder de grond wordt geschoffeld.

Brieven aan de getroffen imkers

Wij hadden ons graag tot de getroffen imkers gericht, maar van de meeste wisten wij geen adressen doordat maar enkele van hen een spuitschadeformulier hadden aangevraagd. Inmiddels zullen allen, na inschakeling van de secretariaten, die brief wel hebben ontvangen. Wij vragen hen een enquêteformulier in te vullen opdat wij een goed overzicht krijgen van de schade en de verhaalbaarheid. Dat totale beeld hebben wij nodig in de Commissie Spuitschade,

Dode bijen door landbouwgif

neus gedrukt op de risico's van het gebruik van agressieve gewasbeschermingsmiddelen.

Vervolgens komt dan de schuldvraag op tafel en de landbouwers worden het eerst aangewezen. Wij vinden dat niet terecht. Ook zij willen hun inkomen

waarin onze inzet zal zijn dat dit middel van de lijst van toegelaten middelen moet verdwijnen.

De rol van de AID

Wij vinden dat de AID zeer alert heeft gereageerd en ook veel imkers spreken hun waardering hier over uit. Uiteraard ook af en toe een klacht. Men heeft veel werk verzet en bij de informatie die men ons gaf, klonk de verontwaardiging over het enorme effect van dit gewasbeschermingsmiddel door.

Waar men een overtreding constateerde, werd proces-verbaal opgemaakt, maar helaas lukt het lang niet altijd om de schade tot een bepaald perceel te herleiden. Ons is het eindrapport over deze affaire toegezegd en dat zal ons helpen bij het opmaken van de balans.

De schade en het verhaal daarvan

In deze maatschappij wordt alles in cijfers uitgedrukt. Dat poog ik direct ook te doen. Maar bij schade denk ik evenzeer aan de ontsteltenis en woede van de getroffen imkers. Je verzorgt je volken zo goed mogelijk en door een oorzaak van buitenaf, wordt dat teniet gedaan.

Ik denk ook aan de sterfte van vele andere insecten die belust zijn op honingdauw of de dieren die vergiftigde insecten hebben gegeten. Zonder honingbij was die sterfte onopgemerkt gebleven.

Maar nu in cijfers. Een grove en voorzichtige reken-som (vliegbijen: f75 + gederfde heidehoning: 25 x f10,- = f225 samen f325) over 750 volken geeft een schade van circa f245.000. Dat is dan nog exclusief derving van inkomsten in 1997 omdat bijenstanden door verenigen gehalveerd zijn. De inventarisatie bij de imkers zal straks het juiste bedrag opleveren. En wie draait daar voor op? Wij achten het ondenkbaar dat de schade voor de imkers zal zijn. Het feit dat een gewasbeschermingsmiddel is toegelaten, betekent niet dat de spuitsel niet verantwoordelijk is voor schade aan het eigendom van anderen. Zoals gezegd is de schade niet altijd te herleiden tot het juiste perceel. Dat betekent voor ons nog niet 'einde verhaal'.

En is de Commissie die de toelating regelde, niet evenzeer verantwoordelijk?

Wij zijn daarom vrij snel met enkele getroffen inmers om de tafel gaan zitten om hun ervaringen af te stemmen en ons voor te bereiden op een bespreking hiervan in de Bedrijfsraad. Om vervolgens de getroffen imkers van juridisch advies te kunnen dienen. Bij het secretariaat zijn concepten verkrijgbaar om de schade te claimen bij de landbouwer of diens verzekering. Dat advies zal overigens geleidelijk

verdere vorm krijgen naarmate ons onderzoek vordert.

Honing uit de getroffen kasten

Is die nog te gebruiken, werd gevraagd. Van verschillende kasten is gesteld dat de rondtollende bijen de kast niet meer inkwamen, en zeker niet meer in staat waren de honing over te geven. Niettemin is een monster open en verzegelde honing door de Keuringsdienst van Waren onderzocht. Op dit moment is de uitslag nog niet bekend.

Tenslotte

Onlangs zei iemand mij dat de bijenhouderij de positie van de honingbij teloor heeft laten gaan. Ik vrees dat hij niet ongelijk had. Het werd mij opnieuw duidelijk dat wij niet ervaren zijn in het verzorgen van publiciteit. Gelukkig kreeg ik prima hulp van De Vlinderstichting, waarmee wij een samenwerkings-overeenkomst hebben. En ik weet van diverse anderen die de publiciteit hebben gezocht. Daardoor hebben wij mogelijk iets hersteld in de publieke positie van de honingbij. Helaas was daar deze ramp voor nodig, maar die hebben we dan ook gebruikt.

Begin september wordt een extra vergadering van de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij belegd. Als VBBN hebben wij eerst snel de nodige acties ondernomen, maar nu moeten wij als verschillende organisaties een gezamenlijke koers uitzetten.

Wij zullen u over het verdere verloop blijven informeren.